

N.G. GOLDSTEIN-MEIJNEMA

De Stads- of Sint-Jorisdoelen te Gouda

(foto Goudsche Courant, Martin Droog)

Reeds enkele malen werd in Heemschut melding gemaakt van de actie voor behoud en restauratie van de Goudse Doelen uit 1763 aan de Lange Tiendeweg, vlakbij de plaats waar de Tiendewegpoort eens stond.

In mei 1978 richtte een groep Gouwenars de Werkgroep 'Behoud Doelen Gouda' op. Het monument werd toen al 20 jaar met sloop bedreigd en was sterk verwaarloosd. De eerste taak was het beter bekend maken bij de bevolking wat voor gebouw de 'Kleischool' (zo heette het in de volksmond) eigenlijk was. Daarnaast begon de correspondentie met de diverse overheidsinstanties en de publiciteit in de media. Een tentoonstelling in de centrale bibliotheek trok vele bezoekers en leverde 500 handtekeningen op. Kort daarna werd de vereniging 'Behoud Stadsschoon Gouda' opgericht die waakt voor de schoonheid en leefbaarheid van Gouda. 'Stadsschoon' nam de taak over te strijden voor het gebouw.

Van de vele activiteiten die de vereniging ondernam willen we er enkele noemen: In 1980 werd een abonnement op de Monumentenwacht als sinterklaascadeau. In hetzelfde jaar werd het 'Doelenfonds' opgericht. Verder richtte de vereniging een monumentenstichting op, pleitte zij voor behoud bij de Raad van State, gaf zij het boekje 'Goudse Schutters en hun Doelen' uit, liet zij op basis van 'no cure, no pay' een globaal restauratieplan maken door architectenbureau Van Hoogevest (1981!); hield zij een landelijke kettingbriefactie

met de vraag f 1,- te storten en liet zij opnieuw een haalbaarheidsstudie door hetzelfde architectenbureau maken (1982). Het jaar daarna liet de vereniging een noodgoot maken op de achtergevel en ander achterstallig onderhoud aan het dak van de Doelen verrichten. Zomer 1984: eindelijk was de strijd gestreden. De Doelen werd gerestaureerd door het Bouwfonds Nederlandse Gemeenten i.s.m. Woudenberg Ameide.

Rijksdienst

Al snel bleek, dat 'Stadsschoon' opnieuw moest vechten, ditmaal tegen de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. De vereniging was van mening, dat de ramen in de voorgevel moesten worden vervangen door 18e eeuwse-roedenramen. In 1850 werden deze namelijk vernieuwd. Er kwamen empire-ramen voor in de plaats, die het gebouw een grof en saai uiterlijk gaven. Reden waarom men de schoonheid van het monument niet zag en het had willen slopen. Maar alleen indien de opdrachtgever 'de huidige raamindeling handhaafde' kreeg hij van de Rijksdienst toestemming tot de uitvoering van zijn restauratieplan. Ook het feit, dat de vereniging de meerprijs op tafel wilde leggen, hielp niet het standpunt van de Rijksdienst

te veranderen. Door vol te houden en de juiste argumenten te hanteren werd het pleit gewonnen.

Het was inmiddels 30 mei 1985 geworden. In het 'Doelenfonds' zat een bedrag van ± f 25.000, niet genoeg voor de meerprijs. Dus besloot de vereniging ruitjes te gaan 'verkopen' voor f 10,- per stuk hetgeen 775 x één tientje opleverde, genoeg om de benodigde f 33.466,- te betalen. Tot grote verrassing wijst *Temminck Groll* in zijn afscheidscollage op 28 februari 1986 op de actie. Wie denkt dat 'Behoud Stadsschoon' wat de Doelen betreft nu eindelijk haar verdiende rust krijgt, heeft het mis. Op haar jaarvergadering van 11 maart 1986 kwam ze te weten dat de herboren St-Jorisdoelen standgroene roeden in haar mooie voorgevelramen zou krijgen. Maar ook op dat punt kreeg 'Stadsschoon' haar zin.

Steun van Heemschut

De Stadsdoelen staat er nog in Gouda. Door de inzet van velen is het gebouw behouden gebleven. Ook Heemschut hielp ons, door éénmaal f 1000,- te schenken uit het Hoegenfonds om de uitgaven van ons Doelenboekje mogelijk te maken en andermaal om de kosten van de kettingbrief te dekken. Ook de publicaties in het blad waren tot steun en gaven landelijke bekendheid aan het bedreigde monument en de actie.

Niet alles is naar de zin van 'Stadsschoon' gelopen. Zo is het prachtige stucwerk van *Francesco Maza* nog niet teruggebracht aan de plafonds en het trappenhuis. De restauratie is door vergevorderde schimmelwerking te duur geworden.

Het allermerkwaardigste feit in de nu 9 jaar durende behouds- en restauratie-actie (want we gaan nog even door) was wel het veranderen van de ramen in de achtergevel. Voor de voorgevel hield men star vast aan het laten zien van de wijziging in 1850 van de ramen, als een stuk bouwgeschiedenis. Daar is de vereniging het in principe mee eens. Maar ze wilde een uitzondering gemaakt zien, vanwege de aantasting van de architectuur van het gebouw. Voor de achtergevel werd echter klakkeloos vergunning verleend voor het veranderen van de bestaande ramen uit 1881 met een 19e eeuwse roedenverdeling, in empire-ramen die er nooit hadden gezeten... Jammer, want de fijnere roedenverdeling sierde het monument. Tot slot: Gouda heeft haar Doelen behouden. 'Stadsschoon' probeert het tekort voor het stucwerk óók bij elkaar te brengen. Wie wil helpen kan dit doen door een bedrag te storten op haar girorekening 418 64 85 t.n.v. Behoud Stadsschoon te Gouda o.v.v. 'Doelenfonds'. Mocht het geld niet worden besteed, dan krijgt men het teruggestort.

Mevrouw Goldstein van 'Behoud Stadsschoon Gouda' woont aan Turfmarkt 59 2801 GW in Gouda, tel. 01820-25400.